

Столяренко Олена Вікторівна,

доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, професійної освіти і управління освітніми закладами Вінницького державного педагогічного університету ім. Михайла Коцюбинського (м. Вінниця)

Столяренко Оксана Василівна,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов Вінницького національного технічного університету (м. Вінниця).

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО УЧИТЕЛЯ В УМОВАХ ПОЛІКУЛЬТУРНОГО ТА МУЛЬТИЛІНГВАЛЬНОГО ПРОСТОРУ

В умовах полікультурного, мультилінгвального простору, широких інтеграційних процесів, глобалізації світового розвитку формується сучасне суспільство знань, нове інформаційне середовище, що веде за собою впровадження інноваційних технологій. Основоположним напрямом і основним фактором розвитку кожної особистості виступає освіта і наука. Реформування повинне відбуватися першочергово саме в цих сферах, оскільки від них залежить підвищення інноваційно-інтелектуального потенціалу країни.

На даному етапі розвитку в Україні відбуваються інноваційні, інтеграційні процеси, що стосуються вищої школи. У підготовці майбутнього учителя має місце становлення нової системи знань, формування професійних компетентностей, гуманістичного світогляду, оволодіння інформаційними інтерактивними технологіями. Інновації, які використовуються у ЗВО, стимулюють пізнавальну, мотиваційну, практичну соціально ціннісну діяльність, самостійність і активність студентів [2].

Адже сучасний період розвитку суспільства, оновлення всіх сфер його соціального і духовного життя потребує якісно нового рівня освіти. В умовах державотворення в Україні, яка стала на шлях демократизації, відкритості та

гуманістичних орієнтацій, поряд з питаннями про суспільний устрій постають проблеми чіткого визначення ціннісних орієнтирів, виховного ідеалу, нових тенденцій в освітянській галузі, які б базувалися на міжнародних стандартах. Перший етап трансформації в країні завершено завдяки інноваційному імпульсу, що надала інформаційна хвиля науково-технічного прогресу суспільства; прискорився темп цивілізаційного розвитку. Подальша логіка розвитку суспільства пов'язана з інноваційними реформами. Нові цілі модернізації освіти спрямовані на досягнення інтеграції, вищого рівня розвитку, що має відповідати потребам часу та особистості, яка має все необхідне для академічної і віртуальної мобільності, самореалізації в соціумі, що постійно змінюється.

З огляду на зміну соціального замовлення щодо володіння іноземними мовами, посилення інтересу до мови як до однієї з пріоритетних цінностей суспільства, розширення сфери міжнаціональної співпраці, орієнтацію на практичне застосування мови в побутовому, діловому, професійному спілкуванні, сучасна модель підготовки майбутніх учителів іноземних мов у закладах вищої освіти потребує переосмислення, оскільки вчитель української школи повинен не просто надавати учням знання, як це відбувається нині, а й розвивати вміння застосовувати їх на практиці, формувати духовно та інтелектуально розвинену творчу особистість, адаптовану до сучасних вимог, соціально зрілу, яка успішно засвоює ціннісний досвід поколінь, формує власний досвід діяльності, творчості, спілкування. Сутність проблеми полягає в тому, що теоретичне вивчення наукових підходів, концепцій, технологій не забезпечує повною мірою ефективного формування практичного досвіду, необхідного для майбутніх учителів іноземних мов для реалізації засвоєних науково-педагогічних знань, умінь та навичок як у повсякденній, так і в професійній діяльності. Крім того, традиційна система навчання не створює умови для ефективного розвитку розумових здібностей студентів, нівелює їхні

творчі можливості. Суспільство одержує пасивного фахівця, виконавця, який не володіє навичками ухвалення рішень у професійній діяльності та не готовий до провадження цієї діяльності в стрімких умовах інформатизації суспільства [3].

Саме на цих аспектах зосереджена увага українських і зарубіжних учених, які досліджували модернізацію професійної підготовки вчителів іноземних мов у закладах вищої освіти (О. Бігіч, І. Закір'янова, Т. Зубенко, Н. Молодиченко, С. Ніколаєва, В. Пасинок, С. Тезікова); формування професійно-педагогічної компетентності майбутніх учителів іноземних мов (В. Калінін, Н. Козлова, Т. Колодько, Г. Мельниченко); використання педагогічних технологій у професійній підготовці майбутніх учителів іноземних мов (О. Гончарова, Ю. Жиляєва, Л. Морська); зміст і структуру професійної підготовки майбутніх учителів іноземних мов у різних країнах Європи (Н. Авшенюк, В. Базуріна, В. Баркасі, О. Голотюк, І. Задорожна); створення інформаційно-освітнього середовища, упровадження й використання комп'ютерної техніки та нових інформаційних технологій в освіті (В. Биков, Я. Ваграменко, А. Єршов, М. Жалдак, І. Захарова, В. Кухаренко, Ю. Машбиць, О. Майборода, Л. Петухова, Ю. Рамський, І. Роберт, О. Співаковський, П. Стефаненко, В. Сумський).

На нашу думку, підготовка майбутніх учителів іноземних мов в умовах інформаційно-освітнього середовища закладів вищої освіти є неперервним, інтегративним, фундаментальним, професійно зорієнтованим та інтенсивним освітнім процесом, спрямованим на формування готовності майбутніх учителів іноземних мов до професійної діяльності й успішного виконання розширеного спектру функцій професійної діяльності, що представлені навчальним, освітнім, комунікативно-діяльним, мотиваційним, соціокультурним, інформаційно-аналітичним, креативним, контролью-коригувальним, розвивальним, виховним, гностичним, конструктивно-планувальним,

організаційним, партнерським компонентами. Було доведено, що ефективними організаційно-педагогічними умовами підготовки майбутніх учителів іноземних мов в умовах інформаційно-освітнього середовища закладів вищої освіти можна вважати: підвищення мотивації до професійної діяльності та формування професійних ціннісних орієнтацій у майбутніх учителів іноземних мов через використання інтерактивних, особистісно орієнтованих технологій; впровадження різних видів практики та форм позааудиторної роботи; створення та підтримка освітньо-креативного середовища; розвиток професійної рефлексії [1].

За експертними даними, найбільш успішними на ринку праці в найближчій перспективі будуть фахівці з почуттям соціальної відповідальності, які вміють навчатися впродовж життя, критично мислити, ставити цілі та досягати їх, працювати в команді, спілкуватися в багатокультурному інформаційному середовищі, активно функціонувати в полікультурному, мультилінгвальному просторі, а для цього слід оволодівати іноземними мовами. Нагальною є потреба в оновленні змісту й підходів до фахової підготовки майбутнього вчителя іноземної мови в закладах вищої освіти України, зміщення уваги з процесу навчання на його результат, орієнтація на сучасні методологічні підходи й принципи, вивчення зарубіжного досвіду, використання інноваційних інтерактивних педагогічних технологій, новітніх методик, сучасних методів, форм і засобів навчання іноземних мов [4].

Доведено, що саме інформаційно-освітнє середовище забезпечує максимальний ступінь індивідуалізації завдяки широкому використанню інформаційних технологій, які відкривають небачені досі перспективи в розв'язанні важливих завдань підвищення ефективності навчального процесу, формування стійких пізнавальних інтересів і мотивів у студентів, скорочення часу на освоєння матеріалу, зняття напруженості, стимулювання пізнавальної активності й самостійності, розвитку творчих здібностей.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Барсук С. Л. Сучасні підходи та принципи навчання англійської мови студентів вищих навчальних закладів. URL: http://ps.stateuniversity.ks.ua/file/issue_64/82.pdf (дата звернення: 11.01.2019).
2. Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти в Україні та її інтеграції в європейський освітній простір. URL: www.mon.gov.ua/images/education/average/rozv/knc.doc (дата звернення: 19.10.2017).
3. Столяренко О. В. Виховання культури толерантних взаємин у студентської молоді: навчально-методичний посібник / О. В. Столяренко, О. В. Столяренко. – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2014. – 248 с.
4. Столяренко О. В. Цінності педагогічної професії у підготовці майбутнього вчителя / О. В. Столяренко, О. В. Столяренко // Професійна підготовка майбутнього вчителя. Колективна монографія / Акімова О. В., Галузяк В. М. [та ін.] – Вінниця: «Твори», 2018. – 348 с. – С.258–279.